

Ankesa nr: 322/2015
Samile Pruthi

kundër

Komunës së Gjakovës

Raport me rekomandime lidhur me cenimin e të drejtës për mjedis jetësor

Për: Znj. Mimoza Kusari-Lila,
Kryetare e Komunës së Gjakovës
Rr. "Nëna Terezë", p.n.
50000 Gjakovë

Baza ligjore: Kushtetuta e Republikës së Kosovës, neni 135, paragrafi 3
Ligji për Avokatin e Popullit Nr.05/L-019, neni 18.1.2

Prishtinë, 4 mars 2015

Qëllimi i raportit

Qëllim i këtij raporti është tërheqja e vëmendjes komunës së Gjakovës, për nevojën e ndërmarrjes së veprimeve përkatëse për zbatimin e të drejtës për ambientin, lidhur me rastin e ankueses në rrugën "Durgut Vokshi" në Gjakovë.

Kompetenca e Avokatit të Popullit

Sipas nenit 18, paragrafi 1.2 të Ligjit për Avokatin e Popullit Nr. 05/L-019, Avokati i Popullit është i autorizuar: *“Të tërheqë vëmendjen për rastet kur autoritetet i shkelin të drejtat e njeriut dhe të bëjë rekomandim që t’u jepet fund rasteve të tilla dhe kur është e domosdoshme të shprehë mendimin e vet mbi qëndrimet dhe reagimet e institucioneve përkatëse në lidhje me rastet e tilla.”*

Përshkrimi i çështjes

Ky raport është bazuar në ankesën e pranuar në Institucionin e Avokatit të Popullit (IAP), nga znj. Samile Pruthi e cila ankohet se *shtëpia e saj dhe afro pesëmbëdhjetë shtëpi tjera në rrugën “Durgut Vokshi”, në Gjakovë, nuk kanë qasje në rrjetin e kanalizimit, prandaj ujërat e zeza dhe ato fekale derdhen mbi tokë, duke ndotur mjedisin, dhe se banorët e kësaj rruge përballen me rrezikun nga shfaqja e sëmundjeve infektive.*

Përmbledhja e fakteve

Faktet, dëshmitë dhe informatat me të cilat posedon IAP, mund të përmbliken si në vijim:

1. Avokati i Popullit, në bazë të Ligjit për Avokatin e Popullit, më 23 qershor 2015, ka pranuar ankesën e znj. Samile Pruthi, kundër komunës së Gjakovës, lidhur me moszgjidhjen e problemit të kanalizimit për afro pesëmbëdhjetë familje, në rrugën “Durgut Vokshi” në Gjakovë.
2. Më 26 qershor 2015, z. Pruthi paraqiti ankesën në IAP se banorët e rrugës “Durgut Vokshi” kanë parashtruar kërkesë drejtuar kryetares së komunës së Gjakovës, Drejtorisë për Shërbime Publike dhe Kryesuesit të Asamblesë Komunale (parashtresat nr.01-352-419-33, nr.09-352-419-30, nr. 09-352-419-26, të gjitha të datës 25 qershor 2015).
3. Më 1 korrik 2015, përfaqësuesi i IAP-së realizoi vizitë në rrugën “Durgut Vokshi” në Gjakovë dhe u takua me disa nga banorët e kësaj lagjeje. Nga vizita në terren u pa qartë se kjo lagje urbane (shumë afër qendrës së qytetit) jeton në kushte të rënda të ambientit jetësor, nën kërcënimin e përhapjes së ndonjë sëmundjeje infektive, pasi si pasojë e mungesës së kanalizimeve, ujërat e zeza dhe ato atmosferike derdhen mbi sipërfaqen e tokës, si dhe e tërë lagjja kundërmon erë fekalesh.
4. Më 2 korrik 2015, përfaqësuesi i IAP-së u takua me drejtorin e Drejtorisë për Shërbime Publike (DSHP) në Komunën e Gjakovës, me të cilin bisedoi lidhur me çështjen e ankueses. Ai e njoftoi se ka informacione rreth këtij problemi, i cili sipas tij ka mbi tridhjetë vite që nuk po zgjidhet. Ai sqaroi se lidhur me këtë çështje është duke u zhvilluar një procedurë gjyqësore, prandaj, sipas tij, duhet pritur vendimin e gjykatës.
5. Më 3 korrik 2015, përfaqësuesi i IAP-së u takua me zyrtarët e Drejtorisë për Mjedis dhe Mbrojtje të Ambientit (DUMM) në komunën e Gjakovës, me të cilët bisedoi lidhur me çështjen e ankueses. Ata e njoftuan se kanë përpiluar një draft projekt me tri propozime për sanimin e këtij problemi, duke theksuar se kanë propozuar zgjidhje të përkohshme derisa të hartohet një plan rregullativ për këtë zonë.
6. Më 10 korrik 2015, IAP u informua se Gjykata Themelore në Gjakovë, në procedurën penale e cila ishte duke u zhvilluar lidhur me derdhjen e ujërave të zeza mbi sipërfaqen e tokës e kishte trajtuar këtë rast si vepër penale (*ndotje e ambientit dhe dëmtim prone*). Gjykata kishte marrë vendim dënues për disa nga kryefamiljarët e kësaj lagje, të cilët i kishte dënuar me dënim me kusht për dy vite, në zëvendësim me gjashtë muaj burgim.

7. Më 22 korrik 2015, IAP u informua se lidhur me petitionin është dhënë përgjigje vetëm nga DSHP, e cila i ka informuar banorët që: *“Për kanalizimin fekal që kërkoni zgjidhje DSHP nuk ka kompetencë për zgjidhjen e problemit pronësor. Kjo kompetencë i takon Gjykatës Civile. Në momentin kur gjykata në fjalë përfundon me zgjidhjen (pozitive), atëherë mund të na drejtoheni neve si drejtori me kërkesë për ekzekutimin e kanalit”*.
8. Më 7 shtator 2015, përfaqësuesi i IAP-së bisedoi me drejtorin e DSHP, lidhur me rrjedhat e rastit të ankueses. Ai e informoi se gjatë muajit gusht 2015, ishte në vendngjarje së bashku me inspektorët e Ministrisë së Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor (MPMH) dhe me disa ekspertë të Fakultetit të Mjekësisë në Prishtinë (Departamenti i Epidemiologjisë) dhe se atje gjendja është shqetësuese, prandaj duhet të ndërmerren masa urgjente për sanimin e saj.
9. Më 8 tetor 2015, Avokati i Popullit i dërgoi letër kryetares së komunës së Gjakovës, lidhur me çështjen, nga e cila kërkoi informacione lidhur me rrjedhat e këtij rasti në procedurën para organeve komunale, si dhe kërkoi të informohet me planet e komunës për zgjidhjen e kësaj çështje, por nuk ka marrë përgjigje deri në afatin e caktuar, më 28.10.2015.

Baza ligjore

10. Kushtetuta e Republikës së Kosovës, në nenin 52, paragrafi 1, përcakton: *“Natyra dhe biodiversiteti, mjedisi jetësor dhe trashëgimia kombëtare, janë përgjegjësi për secilin”*, kurse paragrafi 2 i këtij neni përcakton: *“Institucionet e pushtetit publik angazhohen për t’i garantuar secilit mundësinë që të ndikojë në vendimet që kanë të bëjnë me mjedisin jetësor ku ajo/ai jeton”*.
11. Konventa Evropiane për Mbrojtjen e të Drejtave dhe Lirive Themelore të Njeriut (KEDNJ), në nenin 8, paragrafin 1 përcakton: *“Çdokush ka të drejtën e respektimit të jetës së tij private dhe familjare,baneses [...]”*
12. Ligji për Vetëqeverisjen Lokale Nr. 03/L-040, në nenin 17, përcakton: *“Komunat kanë kompetenca të plota dhe ekskluzive, për sa i përket interesit lokal, duke i respektuar: [...]*
e) mbrojtjen e mjedisit lokal,
f) ofrimin dhe mirëmbajtjen e shërbimeve publike dhe shërbimeve komunale, përfshirë furnizimin me ujë, kanalizimin dhe drenazhin, trajtimin e ujërave të zeza, menaxhimin e mbeturinave, rrugëve lokale, transportit lokal dhe skemave të nxehjes lokale,
i) promovimin dhe mbrojtjen e të drejtave të njeriut [...]”.
13. Ligji për Vlerësimin Strategjik Mjedisor Nr.03/L-230, neni 1, paragrafi 1 përcakton: *“Qëllimi i këtij ligji është që me vlerësim strategjik mjedisor të planeve dhe programeve, të sigurojë shkallë të lartë të mbrojtjes së mjedisit dhe shëndetit të njeriut”* kurse paragrafi 2 i këtij neni përcakton: *“ Ky ligj përcakton kushtet, mënyrën dhe procedurat e vlerësimit të ndikimit në mjedis, të planeve dhe programeve të caktuara, (në tekstin e mëtutjeshëm VSM) përmes integrimit të parimeve të mbrojtjes së mjedisit në procedurën e përgatitjes, miratimit dhe realizimit të planeve dhe programeve, me synim të promovimit të zhvillimit të qëndrueshëm”*.
14. Ligji për Inspektoratin e Mjedisit, Ujërave, Natyrës, Planifikimit Hapësinor dhe Ndërtimit Nr. 04/L-175, në nenin 10, paragrafi 1 përcakton: *“Inspektorati i mbrojtjes së mjedisit ushtron mbikëqyrjen inspektive dhe kontroll përmes inspektimit mjedisor në zbatimin e këtij ligji dhe ligjeve që kanë të bëjnë*

me fushën e mbrojtjes së mjedisit”, kurse neni 34 përcakton: “Inspektori mundet të kërkojë në kuadër të procedurës inspektuese mendim dhe bashkëpunim profesional nga institucionet relevante, nëse kjo është e nevojshme për vlerësim të drejtë të gjendjes faktike”.

15. Ligji për Mbrojtjen e Mjedisit, Nr.03/L-025, neni 1, paragrafi 2 përcakton: *”Qëllimi i këtij ligji është të promovojë krijimin e mjedisit të shëndetshëm për popullin e Kosovës me sjelljen graduale të standardeve për mjedis të Bashkimit Evropian”* kurse neni 2 paragrafi 2 përcakton: *”Ky ligj synon [...] përmirësimin e kushteve mjedisore, që lidhen me cilësinë e jetës dhe mbrojtjen e shëndetit të njeriut [...] bashkërendimin e veprimtarive shtetërore për të përmbushur kërkesat për mbrojtjen e mjedisit [...]”.*
16. Po ashtu, ky ligj në nenin 34, paragrafi 1 përcakton: *“Kur konstatohet ose vërtetohet se personi juridik ose fizik apo autoriteti publik ka shkaktuar dëm mjedisor me qëllim ose nga pakujdesia, e cila rezulton me çrregullime mjedisore, është i detyruar ta kthejë pjesën e dëmtuar në kushtet që nuk paraqesin rrezik për mjedisin dhe shëndetin e njeriut apo kapacitetit të përgjithshëm rehabilitues të pjesës së dëmtuar”* kurse neni 50, paragrafi 3 përcakton: *“Komunat, në kuadër të përgjegjësive të veta të përcaktuara me ligj sigurojnë kontrollin e vazhdueshëm dhe bëjnë monitorimin e gjendjes së mjedisit në përputhje me këtë ligj, ligjet e veçanta dhe programet e monitorimit [...]”.*
17. Ligji për Parandalimin e Sëmundjeve Ngjitëse Nr.02/L-109, parasheh ndërmarrjen e masave për parandalimin dhe luftimin e sëmundjeve ngjitëse, përmes nenit 8, paragrafi 8.2 i cili përcakton: *“Masat e përgjithshme për mbrojtje nga sëmundjet ngjitëse janë [...] Mënjanimi i ujërave të ndotura dhe hedhurinave sipas mënyrës dhe nën kushtet në të cilat sigurohet mbrojtja nga ndotja e ujit dhe e tokës, si dhe mbrojtja nga shtimi i insekteve dhe i brejtësve [...]”.*
18. Ligji për Shëndetësinë Publike Nr.02/L-78, neni 6, paragrafi 6.1 përcakton: *”Instituti Kombëtar i Shëndetësisë Publike të Kosovës (IKSHP) hulumton ndikimin e faktorëve mjedisor në shëndetin e popullsisë dhe i propozon masat mbrojtëse për parandalimin e efekteve të dëmshme për shëndet”* kurse paragrafi 6.2 përcakton: *”IKSHPK propozon dhe ndërmerr veprime profesionale dhe u rekomandon institucioneve kompetente eliminimin e mangësive të zbuluara dhe çfarëdo efekti të dëmshëm për shëndet”.*
19. Ligji për Shpronësimin e Pronës së Paluajtshme Nr.03/L-139, neni 1, paragrafi 1 përcakton: *“Rregullat dhe kushtet sipas të cilave Qeveria ose një Komunë mund të bëjë shpronësimin e të drejtave pronësore ose të drejtave tjera në pronën e paluajtshme të një personi”*

Analiza ligjore

20. Kushtetuta e Republikës së Kosovës mbron dhe garanton të drejtat dhe liritë themelore të njeriut, prandaj është në interes të funksionimit të shtetit të së drejtës zbatimi dhe realizimi praktik i këtyre të drejtave. Kushtetuta e Republikës së Kosovës në nenin 52, paragrafi 1, shprehimisht përcakton përgjegjësinë e të gjithëve për mjedisin jetësor duke theksuar se: *“Natyra dhe biodiversiteti, mjedisi jetësor dhe trashëgimia kombëtare, janë përgjegjësi për secilin”*, kurse paragrafi 2 i këtij neni përcakton detyrimet organeve për të respektuar liritë dhe të drejtat e të tjerëve, duke kërkuar që *“Institucionet e pushtetit publik të angazhohen për t’i garantuar secilit mundësinë që të ndikojë në vendimet që kanë të bëjnë me mjedisin jetësor ku ajo/ai jeton”*, prandaj këto dispozita kushtetuese janë parime imperative dhe duhet të respektohen nga të gjitha autoritetet përfshirë këtu edhe komunën e Gjakovës.

21. KEDNJ, në nenin 8, paragrafin 1 përcakton: “Çdokush ka të drejtën e respektimit të jetës së tij private dhe familjare, banesës, [...]”. Për qëllimet e Nenit 8, është roli i Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (GJEDNJ) për të dhënë vlerësimin, mbi faktin nëse një ndërhyrje në një të drejtë të Konventës është e justifikueshme në bazat e interesit të publikut apo kur vlerësohet nëse një shtet nuk ka bërë mjaftueshëm për të qenë në pajtim me ndonjë detyrim pozitiv që përmban kjo dispozitë. Në përgjithësi, vendbanimi, brenda kuptimit të nenit 8, është vendi ku një person banon, ose ku ky person vendos bazat e veta, e në këtë kuadër, të gjitha vendet e banimit përbëjnë vendbanimin. Megjithatë, në disa rrethana Konventa i kërkon shtetit që të ndërmarrë hapa për t’i siguruar individëve të drejtat e tyre sipas nenit 8, dhe mund të kërkojë që të mbrojë personat nga aktivitetet e individëve të tjerë privatë që i pengojnë ata të gëzojnë në mënyrë efektive të drejtat e tyre. Sipas Gjykatës, shteti, me qëllim që të përcaktojë nëse ekziston një detyrim pozitiv apo jo, duhet të marrë në konsideratë faktin nëse është vendosur një ekuilibër i drejtë midis interesit të përgjithshëm të komunitetit dhe interesave të individit.
22. Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut në gjykimin e datës 23 nëntor 1994 në rastin *Lopez Ostra kundër Spanjës*¹ konstatoi se ka pasur shkelje të nenit 8 të Konventës duke konstatuar se ndotja ambientit mund të afektojë mirëqenien e individit dhe t’i parandalojë atij nga gëzimi i shtëpisë së tij në mënyrë të tillë që të ndikojë negativisht jetën private dhe familjare. Në analogji me këtë rast mund të cilësohet e tërë lagjja përreth shtëpive të ankuses, të cilët iu ekspozohen rreziqeve mjedisore nga kundërmimi i ujërave të zeza të cilat derdhen mbi sipërfaqe të tokës. Po ashtu, banorët janë rrezikuar nga pickimi i insekteve të cilat janë në kontakt me ujëra të zeza dhe mund të jenë burim i infeksioneve, krejt kjo si rrjedhojë e dështimit të organeve kompetente të komunës së Gjakovës, të cilat deri më tash nuk kanë arritur t’i përmbushin detyrimet pozitive ndaj qytetarëve të kësaj lagje.
23. Ligji për Vetëqeverisjen Lokale Nr. 03/L-040, në nenin 17, përcakton se Komunat kanë kompetenca të plota dhe ekskluzive, për sa i përket interesit lokal, duke i respektuar standardet e përcaktuara në legjislacionin e zbatueshëm, në fushat e zhvillimit lokal ekonomik, planifikimin urban dhe rural, shfrytëzimin e tokës dhe zhvillimin, zbatimin e rregulloreve të ndërtimit dhe standardeve për kontrollimin e ndërtimit mbrojtjen e mjedisit lokal, ofrimin dhe mirëmbajtjen e shërbimeve publike dhe shërbimeve komunale, përfshirë furnizimin me ujë, kanalizimin dhe drenazhin, trajtimin e ujërave të zeza, menaxhimin e mbeturinave dhe shumë kompetenca të tjera. Nga sa u tha më sipër komuna është kompetente për zgjidhjen e kësaj çështje, por deri më tash ajo nuk ka ndërmarrë veprime në drejtim të zgjidhjes së çështjes së ankuses duke u thirrur në inkompetencë (shih pikën 7).
24. Ligji për Vlerësimin Strategjik Mjedisor Nr.03/L-230, në nenin 1, paragrafi 1 përcakton se me hartimin e këtij ligji ligjvënësi kishte për qëllim që me Vlerësim Strategjik Mjedisor (VSM) të planeve dhe programeve, të sigurojë shkallë të lartë të mbrojtjes së mjedisit dhe shëndetit të njeriut, kurse në paragrafin 2, të këtij neni sqaron se përmes këtij ligji përcaktohen kushtet, mënyrat dhe procedurat e vlerësimit të ndikimit në mjedis, të planeve dhe programeve të caktuara, përmes integritit të parimeve të mbrojtjes së mjedisit në procedurën e përgatitjes, miratimit dhe realizimit të planeve dhe programeve, me synim të promovimit të zhvillimit të qëndrueshëm. VSM për planet dhe programet bëhet atëherë kur ekziston mundësia që realizimi i tyre të shkaktojë dëme të konsiderueshme në mjedis dhe realisht në rastin konkret dëmet mjedisore kanë ndodhur pikërisht për arsye se një vlerësim i tillë ka munguar në të kaluarën dhe banorët janë pajisur me leje ndërtimore pa ju siguruar infrastruktura e

¹

nevojshme (qasja në rrjetin e kanalizimeve për ujërat e zeza dhe atmosferike) dhe fatkeqësisht akoma mungon një VSM me një plan rregullator urban, i cili do të siguronte dalje prej kësaj situatë.

25. Ligji për Mbrojtjen e Mjedisit, Nr.03/L-025, ka për qëllim të krijimit të standardeve mjedisore në Kosovë në harmoni me ato të Bashkimit Evropian, prandaj neni 1, paragrafi 2, përcakton se ligji është që të promovojë krijimin e mjedisit të shëndetshëm për popullin e Kosovës me tendencë graduale të përafrimit me standarde për mjedis të Bashkimit Evropian, neni 34, paragrafi 1 i këtij ligji përcakton situatat kur konstatohet ose vërtetohet se personi juridik ose fizik apo autoriteti publik ka shkaktuar dëm mjedisor me qëllim ose nga pakujdesia, e cila rezulton me çrregullime mjedisore, është i detyruar ta kthejë pjesën e dëmtuar në kushtet që nuk paraqesin rrezik për mjedisin dhe shëndetin e njeriut apo kapacitetit të përgjithshëm rehabilitues të pjesës së dëmtuar, kurse neni 50, paragrafi 3, i obligon komunat, që në kuadër të përgjegjësiive të veta të përcaktuara me ligj të sigurojnë kontrollin e vazhdueshëm dhe të bëjnë monitorimin e gjendjes së mjedisit në përputhje me këtë ligj, ligjet e veçanta dhe programet e monitorimit. Ligji përcakton se në rastet e aksidentit të mundshëm mjedisor ose të ndonjë ndodhie që posaçërisht e rrezikon mjedisin ose shëndetin e njeriut, komunat dhe Qeveria duhet të nxjerrin plane të intervenimit. Në situatën e krijuar te rasti i ankueses lirisht mund të konkludohet se kemi dëm mjedisor dhe çrregullime mjedisore, përkundër faktit se komuna ka qenë e informuar me gjendjen e krijuar, por deri më tash nuk ka ndërmarrë asnjë veprim në drejtim të zgjidhjes së këtij problemi.
26. Ligji për Parandalimin e Sëmundjeve Ngjitëse Nr.02/L-109, parasheh ndërmarrjen e një varg masash për parandalimin dhe luftimin e sëmundjeve ngjitëse, kurse neni 8, paragrafi 8.2, përcakton detyrimet e përgjithshme për mbrojtje nga sëmundjet ngjitëse, duke kërkuar që ujërat e ndotura dhe mbeturinat të trajtohen sipas mënyrës në të cilat sigurohet mbrojtja nga ndotja e ujit dhe e tokës, si dhe mbrojtja nga shtimi i insekteve dhe i brejtësve. Ky ligj e përcakton se *Vatër infeksioni* është territori që karakterizohet me praninë e burimit të infeksionit (njeriun apo kafshën) dhe faktorët favorizues të mjedisit jetësor për përhapjen e infeksionit. Prandaj, nisur nga gjendja e krijuar në terren si pasojë e derdhjes së ujërave të ndotura mbi sipërfaqen e tokës, mund të vijmë në përfundim se nuk janë siguruar masat mbrojtëse nga autoritetet përgjegjëse dhe këtu kemi të bëjmë me vatër të mundshme infeksioni.
27. Ligji për Shëndetësinë Publike Nr.02/L-78, neni 6, paragrafi 6.1 e përcakton si autoritet përgjegjës Institutin Kombëtar të Shëndetësisë Publike të Kosovës (IKSHP) që të bëj hulumtimin e ndikimit të faktorëve mjedisor në shëndetin e popullsisë dhe t'i propozoj masat mbrojtëse për parandalimin e efekteve të dëmshme për shëndet, kurse paragrafi 6.2 përcakton kompetencën që kur haset nevoja IKSHPK propozon dhe ndërmerr veprime profesionale dhe u rekomandon institucioneve kompetente eliminimin e mangësive të zbuluara dhe çfarëdo efekti të dëmshëm për shëndet. Banorët e kësaj lagje tregojnë se ky lokalitet është vizituar disa herë nga autoritetet shëndetësore por rekomandimet lidhur me ndërmarrjen e masave për sanimin e kësaj gjendje kanë munguar deri më tash.
28. Ligji për Inspektoratin e Mjedisit, Ujërave, Natyrës, Planifikimit Hapësinor dhe Ndërtimit Nr. 04/L-175, në nenin 10, paragrafi 1 përcakton që Inspektorati i mbrojtjes së mjedisit ushtron mbikëqyrjen inspektuese dhe kontrollë përmes inspektimit mjedisor në zbatimin e këtij ligji dhe ligjeve që kanë të bëjnë me fushën e mbrojtjes së mjedisit, kurse neni 34 përcakton që inspektori mundet të kërkojë në kuadër të procedurës inspektuese mendim dhe bashkëpunim profesional nga institucionet relevante, nëse kjo është e nevojshme për vlerësim të drejtë të gjendjes faktike. Pavarësisht kompetencës së inspektorëve se mund të kërkojnë mendim dhe bashkëpunim profesional me autoritetet tjera, nga hetimi i këtij rasti shihet se ata asnjëherë nuk e kanë adresuar çështjen tek organet tjera sidomos nga

ato shëndetësore, dhe nuk kanë kërkuar që të alarmohet kjo gjendje, në mënyrë që të mbrohet popullata nga kjo ndotje e ambientit me rrezik për paraqitjen e sëmundjeve infektive dhe nuk kanë kërkuar që ky problem të sanohet.

29. Ligji për Shpronësimin e Pronës së Paluajtshme Nr.03/L-139, neni 1, paragrafi 1 përcakton rregullat dhe kushtet sipas të cilave Qeveria ose një komunë mund të bëjë shpronësimin e të drejtave pronësore ose të drejtave tjera në pronën e paluajtshme të një personi. Sipas këtij ligji termi *shpronësim* nënkupton çdo veprë të një Organi Shpronësues që përfshin marrjen e një të drejte ose interesi të ligjshëm që është në zotërim ose pronësi të një personi në një pronë të paluajtshme, *krijimin e detyrueshëm të një servituti* ose një të drejte tjetër të shfrytëzimit në pronën e paluajtshme. Organi shpronësues sipas këtij ligji është i autorizuar të bëjë shpronësimin e pronës së paluajtshme vetëm pas përmbushjes së të gjitha kushteve që shpronësimi bëhet në mënyrë të qartë dhe të drejtpërdrejtë për arritjen e një qëllimi të ligjshëm publik brenda kompetencave të tij të përcaktuara në ligj dhe tek rastet kur qëllimi i ligjshëm publik nuk mund të arrihet në mënyrë praktike pa kryerjen e shpronësimit. Tek këto raste përfitimi publik nga shpronësimi duhet të jetë më i madh se sa interesat nga të cilat do të ndikohen negativisht nga shpronësimi dhe prona e paluajtshme, e cila është objekt i shpronësimit nuk është zgjedhur për arritjen e një qëllimi ose synimi diskriminues. Pavarësisht rregullativës ligjore dhe mundësive ligjore që çështja e ankueses dhe banorëve tjerë të kësaj lagje të zgjidhet sipas këtij ligji, komuna ka dështuar në zbatimin e detyrimeve dhe në zbatimin e ligjit në raport me interesin publik duke u thirrur në mungesë të kompetencës (shih paragrafi 7).
30. Bazuar në atë që u tha më sipër Avokati i Popullit, në pajtim me nenin 135, paragrafi 3 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës: *“Ka të drejtë të bëjë rekomandime dhe të propozojë masa, nëse vëren shkelje të të drejtave dhe lirive të njeriut nga ana e organeve të administratës publike dhe organeve tjera shtetërore”*. Në kuptim të nenit 18, paragrafi 1.2 të Ligjit për Avokatin e Popullit, Avokati i Popullit *“(…) ka përgjegjësi të tërheq vëmendjen për rastet kur autoritetet i shkelin të drejtat e njeriut dhe të bëjë rekomandim që t’u jepet fund rasteve të tilla (…)*”.

Andaj, Avokati i Popullit

REKOMANDON

1. *Komuna e Gjakovës, në pajtim me kompetencat dhe autorizimet ligjore dhe në bashkëpunim me të gjitha autoritetet tjera përgjegjëse, të ndërmarrë masa të menjëhershme për zgjidhjen e problemit të kanalizimit për banorët e rrugës “Durgut Vokshi” në Gjakovë.*
2. *Drejtoria për Shëndetësi dhe Mirëqenie Sociale e komunës së Gjakovës, në pajtim me kompetencat dhe autorizimet ligjore, të ndërmarrë të gjitha veprimet e nevojshme për të hulumtuar gjendjen epidemiologjike dhe shëndetësore të banorëve, si dhe shkallën e ndotjes së ambientit. Varësisht nga të gjeturat në terren, të përpiloj raport me shkrim dhe t’i njoftoi banorët dhe institucionet për gjendjen dhe rreziqet eventuale, si dhe të ndërmarrë masat e nevojshme për mbrojtjen e shëndetit të banorëve.*
3. *Drejtoria për Urbanizëm dhe Mbrojtje të Mjedisit e Komunës së Gjakovës, në pajtim me kompetencat dhe autorizimet e veta ligjore, të fillojë procedurat për hartimin e një plani rregullativ urban për pjesën e rrugës “Durgut Vokshi” në Gjakovë, me të cilin do të përcaktonte infrastrukturën e nevojshme mjedisore për banorët e kësaj pjese, në pajtim me standardet përkatëse si zgjidhje përfundimtare të këtij problemi.*

Në pajtim me nenin 132, paragrafi 3 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës dhe nenin 25 të Ligjit për

Avokatin e Popullit nr. 05/L-019, Ju lutemi të na informoni për veprimet që do të ndërmarrë Komuna e Gjakovës, lidhur me këtë çështje, si përgjigje ndaj rekomandimeve të lartpërmendura.

Duke Ju falënderuar për bashkëpunimin, Ju lutem që përgjigjen tuaj, lidhur me këtë çështje, ta dërgoni brenda një afati të arsyeshëm kohor, por jo më vonë se deri më 4 prill 2016.

Me nderime

Hilmi Jashari
Avokat i Popullit